

ههردی سه لاج .. گوئی ته ختهی موزیکی کوردی ... هیمن عه بدولپر هزاق

سلیمانی

هونهری موزیک و گۆرانی ووتن له میژووی کۆن و نویدا. هونهریک بووه شان به شانی هونهرهکانی تر. هه میسه له پیشکه ووتن و گۆراندای بووه. نه گهر به ووردی سه رنجی میژووی مرۆفایهتی و وولاتانی رۆژئاوا بدهین. تزییه له داھینانی زهنگین و به سوود بۆ تاکهکانی رۆژئاوا و سه رجه مرفایهتی. رهنگه له نیستادا بتوانین ناوی گهلی له موزیکزانانی گهروه به سه لیه. له میژوودا به نمونه بهینییه وه وهک (مۆزرت. بیتھۆف. هایدن. باخ) که توانییان گهنجینهیهکی مهزن بۆ سه رجه مرفایهتی له دوای خویان به جیییلن. موزیک له سه رده مهکانی (نۆتریب) خوی موزیکی یۆنانی و تا سه رده مهکانی ناوداران تری مرۆفایهتی و رۆژئاوا وهک (سه مه رتینی. نه تۆنیۆ سالیتری. قه شه مارتینی. فیثالیدی) له سه ر چه ندین میتۆدی زانستی ههولێ زۆریاندا تا بتوان موزیک وهک زانستهکانی تری مرۆفایهتی چاوی لی بکری و دیباتی زانستییهانی بۆ بکری وهک (زانسته ماتماتیکیهکان و زانسته مرۆبیهکان و زانسته سروشتیهکان) ده کری نوسهرو فهیلهسوف و ریبهری شوپشی گهروهی فه رهنسا و نوسهری ئینسکلۆپیدیای جیهان (دیدرۆ) به نمونه بخهینه ژیر باس و راقه کردنه وه که ده لی (موزیک لاسایی کردنه وهی سروشته) به مانای موزیک وهک هه موو بابه ته زانستییهکانی تری مرۆفایهتی. هه تقولاوی رۆحه زیندوووهکانی سروشته. نهک هه لگی رانهوی موزیک به دیوی میزاجه لۆکالییهکان و له که دار کردنی له ریگه کهسانی نازان و کهم نه زموونه وه. یه کیک له موزیکزانهکانی مه زنی دنیا و نه ئمانهکان (بیتھۆف) ه که زۆر به سه ختی له ژبانی رۆژانهی خۆیدا چۆته وه به گژ نه و که سانهی که نیازیان بوه موزیک وهک ناویک بۆ بنه مانه نه رستۆکرانهکانی نه و کاتهی نه مسا به کار بیتن و له سه ر ویت و ئاره زووی نه وان موزیک گوئی لی بگیری و ده سه مه مۆ بکری. ته نانهت ده گێر نه وه جارێک بیتھۆف پهلما ماری خاوهن ماله کهی ده دات بۆ نه وهی کورسیهک بکیشی به سه ریدا. به لام هاویریکی ده یگر و کۆتایی به شه ره که یان دیت و ئیدی له و ساته وه گشت موزیکزانان وهک خزمه تکار و نۆکه ر چاویان لی نه کری و نازاد ده بن له دانانی موزیکهکانیان. هه ر بیتھۆف بوو توانی (ماسک و بارۆک) له سه ر سه ری موزیکزانهکان داگریت و سه ربه ست بن له دانانی سیمفۆنیاکانیانداو پردیک بیته بۆ په ری نه وه له سه رده می (کلاسیک) ده و بۆ سه رده می (رۆماتیک) نه م داھینان و میتۆده جیدییه. کاریکی وای کرد موزیک وهک به شیکی گرنگی ژبانی مرۆفایهتی و نه کادی میهکان دیدو پیوانه ی زانستییهانی بۆ بکری. گه لی کوردیش وهک هه موو گه لانی تری دنیا شیواز و ریگی زۆری به کار هیناوه بۆ پاراستنی موزیک و ده نگه ره سه نهکانی دنیایی گۆرانی کوردی. که ده کری لی ره دا نامه به گه لی هونه ره مند و ده نگ خوشی گه له که مان بکه یین. که بوونه ته هه ویتهی ده نگ خوشانی دوای خویان وهک (سه یده له ی نه سه هری کوردستانی. مامۆستا تایه ر توفیق. موحه مه د سا له ح دیلان. سیوه. کاویس ناغا. مامۆستا عه لی مه ردان. چه سه ن زیرهک. ماملی. مه زه هری خالقی. فه یزی ره شید نه ژاد. سه مالی سا بووری) که هه ر یه کێ له م ده نگانه خاوهنی قوتابخانه یه کی ره سه ن له دنیای گۆرانی کوردیدا. به دیویکی تر دا. موزیکزانان و هونه ره ندانی کورد وهک (مامۆستا قادر دیلان. مامۆستا ولیه م یوچه نا. مامۆستا باکوری. شه مالم ساییب. قادر مه ردان. مامۆستا نه نوهر قه ره داخی. مامۆستا غه مگین فه ره ج. فه ره اد موحه مه د) که توانیویانه موزیکی ره سه نی کوردی له میلۆدی بیگانه پیاریزن و موزیکی کوردی خوشه ویست بکه ن له لای گو یگرانی کورد به ده نگ هونه ره ندانی وهک (قادرکابان. ئیبراهیم خه یات. عوسمان عه لی. عه دنان که ریم. بو ره ان مه جید. به هجه ت یه حیا. په یمان عومه ر. نالا عومه ر. تارا ره سو ل. نازاد خانه قینی. چه مه ره ووف که رکوکی. هۆمه ر ده یی. دیاری قه ره داخی) و چه ندین ده نگ خوشی تری گه له که مان. که هه ر یه کێ له م ده نگ خوش و هونه ره ندانه ده کری قسه و باسی زۆری له سه ر بکه یین. که شایسته ی ژبانی هونه ریمان بیته. نه وه ی چیگه ی داخه که گه ره که م لی ره دا قسه ی له سه ر بکه م. مه قامی ژبانی کورده که به پیی پیو بیست و له سه ر شیوازی زانستی کاری جیدی بۆ نه کراوه. به پیی یه کیک له لی کۆلی نه وهکانی مامۆستای هیژاو خوشه ویست پرۆفیسۆر دکتۆر (جه مال نه به ز) کورد خاوهنی داھینانی گه وریه له مه قامهکان وهک مه قامی (راست) که میژوووه که ی ده گه رته وه بۆ پینچ هه زار سال به ر له نیستا و له سه رده می (زه رده شه ت) یه کاندای نه م مه قامه یان چریوه به شیوه ی (هۆزاتشانهکانی زه رده شه ت) و کورد وهک نه ته وه یه کی دی رین خاوهنی مه قامی راسته وهک ده لی ن (مه قام راست کوردان) ته نانهت مه قامی ژبی گه وری کورد مامۆستا (شه نتاخ نه فه ندی) یه کیک له مه قامهکانی زیندو کردۆته وه و پاشان (گو بانچی) ده سکاری

کردووو ناوی لێناوه مهقامی (قهتەر) که سهراوه که دی دهگه پێتهوه بۆ مهقامی (ئه لاهو یسی) که ماموستا (قهیس قههه داخی) له یه کیک له ووتاره کانییدا به شیوه یه کی زانستییهانه شیکردۆتهوه. پاشان مهقامی بیژانی وهک (شوکرخه یات و سه لاج داوده) به دهنگه خوش و ره سه نه کانیان پارێزگارییه کی گه وه یان کردوو له مهقامه کانی (راست و قهتارو نه لاهو یسی و ئای ئای و خاوکه ر) و گشت مهقامه کوردیه کانی تر. که ده بیته ناویان له میژوو دا له بیر نه کړی و گه ئی کورد به شانازییه وه ناویان بنوسیته وه. نه وه ی جیگای سه رنج و وه بیر هی تانه وه یه. به براوی من ده بیته (دهنگ خوش و هونه ر مه ند و گۆرانی بیژ) له یه کدی جودا بکریته وه و هر یه که یان پێوانه ی خۆی بۆ بکړی له ئاست هونه ری موزیک و هونه ری گۆرانی ووتندا. له رۆژگاری نه مپۆدا موزیک کوردی توشی هه ئدی ریکی خه ته رناک بووه و پێویسته ماموستایانی شاره زا رینگه نه دن که سانی نه زان و سه قهت یاری به هونه ری موزیک کوردی بکه ن و میلۆدی بیگان ئاویته بکه ن له گه ئ موزیک کوردی. هر چه نده هه ندی که سی به ناو هونه ر مه ند زۆر به ئاشکراو به به رچاوی موزیکزانی کورده وه. میلۆدی بیگانه نه دنه ناو گۆرانییه کانیانه وه و میزاجی گۆنگر تیک ده دن. یه کیک له وه به ناو گۆرانی بیژانه (هه ردی سه لاج) ه که نه ک خزمهت به موزیک کوردی ناکات به ئکو زبانیکی گه وه ری له موزیک کوردی داوه و ده یه ویت به میلۆدی بیگانه موزیک کوردی له که دار و که م بایه خ بکات. له هه مووی سه یرتر نه م به ناو گۆرانی بیژه گه نده ئه. توشی سه مای سیخوری بوه و وهک (موفه وه زی ناسایشی گشتی هه ولیتر) دامه زراوه مانگانه بری (330. 000) هه زار دینار موچه یه تی. له هه مان کاتدا ماموستای په یمانگای هونه ره جوانه کانه و لای کورد فیری دزینی میلۆدی تورکی و نه ره بیسک ده کات. ده کریته هه ردی سه لاج وهک یه کیک له سیخوره کانی گۆله کانی ته خته ناو زه ند بکه ین. له سا نه کانی سه رده می (ئه ئمانیای رۆژه لات) دا که وولاتیکی سو سیالیستی بوو. ده رگای نه منی نه و وولاته به ناوی (شتازی) کۆمه ئی هونه ر مه ند و نوسه ری وهک سیخور به کار ده هی نا بۆ چاودیری کردنی هونه ر مه ند و نوسه رانی ئازادی خواز. له دووای روخانی دیواری به رلین و یه ک بوونه وه ی

هه ردو ئه ئمانیاو ده ست گرتن به سه ر ده رگا سیخورییه کانی (شتازی) دا کۆمه ئی که سی نوسه ر و هونه ر مه ند ناویان وهک سیخوری نه و ده رگایه ئاشکرا بوو وه له لایه ن خه ئکی نه ئمانیاوه نه و به ناو نوسه ر و هونه ر مه ندانه نیان لێنرا (گۆله ته خته کان) و تا ئیستا سه ریان نه وییه له به رامبه ر ئازادیخوازی نه ئمانیا و دنیا. دننیا م هه موو نه و که سانه ی که سیخوری بۆ ده سه لات ده که ن رۆژیک دیت به ر لێ پێچینه وه ده که ون و بۆ هه تا هه تایه سه ریان شو ر ده بیته. له ئاست هونه ر و موزیک ره سه ندا. ماوه بلێم هونه ر کردن مروقی ژیر و پاکژی گه ره که. نه ک پیای ناسایش.

